

EUROOPA KOHTU OTSUS

13. oktoober 1992*

Kalandus – Määrus püügikvootide jaotamise kohta liikmesriikide vahel – Hispaania ja Portugali ühinemisakt

[...]

Liidetud kohtuasjades C-63/90 ja C-67/90,

Portugali Vabariik, esindajad: professor João Mota de Campos, välisministeeriumi Euroopa Ühenduse asjade peadirektoraadi õigustalituse direktor Luis Inês Fernandes, põllumajandus-, kalandus- ja toiduministeeriumi uuringu- ja planeerimisüksuse direktor Marcelo Vasconcelos ning välisministeeriumi Euroopa Ühenduse asjade peadirektoraadi õigusnõunik Maria Luisa Duarte, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Portugali suursaatkond, 33 allée Scheffer,

ja

Hispaania Kuningriik, esindajad: algul Carlos Bastarreche Sagües ning hiljem ühenduse õiguse ja institutsioonidega seotud siseriikliku kooskõlastamise peadirektor Alberto José Navarro González ja riikliku Euroopa Kohtu menetluste eest vastutava õigusosakonna juhataja Rosario Silva de Lapuerta, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Hispaania suursaatkond, 4–6 boulevard Emmanuel Servais,

hagejad,

versus

Euroopa Ühenduste Nõukogu, esindajad: nõukogu õigustalituse direktor Arthur Alan Dashwood ja õigusnõunik John Carbery, keda abistasid õigustalituse ametnikud Jorge Monteiro ning hiljem ka Amadeu Lopes Sabino ja Germán-Luis Ramos Ruano, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o Euroopa Investeerimispanka õigusosakonna juhataja Xavier Herlin, 100 boulevard Konrad Adenauer, Kirchberg,

kostja,

keda toetavad

* Kohtumenetluse keeled: portugali (kohtuasi C-63/90) ja hispaania (kohtuasi C-67/90).

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigusnõunik Caspar Fischer ja vastavalt õigusnõunikud Herculano Lima ja Francisco José Santaolalla, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o komisjoni õigustalituse esindaja Roberto Hayder, Centre Wagner, Kirchberg,

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: föderalse majandusministeeriumi Ministerialrat Ernst Röder ja sama ministeeriumi Regierungsdirektor Joachim Karl, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Saksamaa Liitvabariigi suursaatkond, 20–22 avenue Émile Reuter,

ja

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindaja: J. E. Collins, Treasury Solicitor's Department, keda abistas barrister Christopher Vajda, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Ühendkuningriigi suursaatkond, 14 boulevard Roosevelt,

menetlusse astujad,

mille esemeks on taotlus tühistada nõukogu 19. detsembri 1989. aasta määrus (EMÜ) nr 4054/89, millega määratakse ühenduse 1990. aasta püügikvoodid Gröönimaa vetes (EÜT 1989, L 389, lk 65),

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed C. N. Kakouris and M. Zuleeg, kohtunikud G. F. Mancini, R. Joliet, J. C. Moitinho de Almeida ja M. Díez de Velasco,

kohtujurist: C. O. Lenz,

kohtusekretär: kohtuametnik D. Triantafyllou,

arvestades suuliseks menetluseks koostatud ettekannet,

kuulanud 18. veebruari 1992. aasta istungil ära poolte suulised argumendid,

kuulanud 6. mai 1992. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. Euroopa Kohtu kantseleisse vastavalt 14. ja 16. märtsil 1990 esitatud hagiavaldustega esitasid Portugali Vabariik ja Hispaania Kuningriik EMÜ asutamislepingu artikli 173 esimese lõigu alusel hagid nõukogu 19. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 4054/89 tühistamiseks, millega määratakse ühenduse 1990. aasta püügikvoodid Gröönimaa vetes (EÜT 1989, L 389, lk 65). Määrus võeti vastu seetõttu, et oli sõlmitud ühelt poolt Euroopa Majandusühenduse ning teiselt poolt Taani valitsuse ja Gröönimaa kohaliku valitsuse vaheline kalastuskokkulepe (EÜT 1985, L 29, lk 9) ning protokoll, millega nähti ette kõnealuses kokkuleppes sätestatud püügitingimused (EÜT 1989, L 389, lk 83), täpsemalt ühenduse püügikvoodid Gröönimaa vetes ajavahemikul 1. jaanuarist 1990 kuni 31. detsembrini 1994.

2. Nõukogu võttis vaidlusaluse määruse vastu nõukogu 25. jaanuari 1983. aasta määruse (EMÜ) nr 170/83, millega kehtestati ühenduse kalavarude kaitse- ja majandamissüsteem (EÜT 1983, L 24, lk 1), artikli 11 alusel. Süsteemiga nähakse muu hulgas ette kaitsemeetmed, mille hulka vastavalt artiklile 2 võib muu hulgas kuuluda püügikoormuse piiramine eelkõige püügipiirangute abil.

3. Määruse (EMÜ) nr 170/83 artiklis 3 sätestatakse, et kui ühe liigi või seotud liikide rühma osas on vaja püüki piirata, siis kehtestatakse igal aastal kalavarude või kalavarurühmade lõikes lubatud kogupüük (TAC), ühenduse kasutuses olev osa ja, kui vaja, kolmandatele riikidele määratud püügimaht ning kõnealuse püügi konkreetsed tingimused. Ühenduse kasutuses olevale osale liidetakse ühenduse kogupüük neist vetest, mis ei kuulu ühenduse liikmesriikide suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla.

4. Määruse (EMÜ) nr 170/83 artikli 4 lõikes 1 sätestatakse, et „artiklis 3 nimetatud ühenduse kasutuses olevad püügivõimalused jaotatakse liikmesriikide vahel nii, et kõikide asjaomaste kalavarude lõikes oleks tagatud iga liikmesriigi kalandustegevuse suhteline stabiilsus”. Artikli 4 lõikes 2 sätestatakse, et nõukogu, tegutsedes asutamislepingu artiklis 43 sätestatud korras ja lähtudes aruandest, mille komisjon esitab 31. detsembriks 1991 kalanduse olukorra kohta ühenduses, rannikualade majandusliku ja sotsiaalse seisundi ning kalavarude seisundi ja arenguprognoside kohta, teeb muudatused, mis on vajalikud varude jaotamiseks liikmesriikide vahel.

5. Lõpetuseks märgitakse määruse (EMÜ) nr 170/83 artiklis 11, et kaitsemeetmete valiku, lubatud kogupüügi ning ühenduse kasutuses olevate püügimahtude ja nende liikmesriikide vahel jaotamise üle otsustab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku alusel. Sel alusel on kaitset vajavate kalaliikide lubatud kogupüüki ning ühenduse kasutuses olevate püügimahtude liikmesriikide vahel jaotamist käsitlevad määrused vastu võetud igal aastal alates 1983. aastast.

6. Nõukogu 25. jaanuari 1983. aasta määrusega (EMÜ) nr 172/83, millega kehtestatakse 1982. aastaks ühenduse kalastusvööndis teatavate kalavarude ja kalavarurühmade suhtes lubatav kogupüük, ühenduse kasutuses olev osa kogupüügist, selle osa jaotamine

liikmesriikide vahel ja teatavad püügitingimused (EÜT 1983, L 24, lk 30), jaotas nõukogu ühenduse vetes kasutuses olevad kalavarud kolme kriteeriumi alusel, mis on sätestatud määruse preambulis: traditsiooniline kalandustegevus, kalapüügist ja sellega seonduvatest tööstusharudest tugevalt sõltuvate piirkondade erivajadused ning kalapüügivõimaluste vähenemine kolmandate riikide vetes.

7. Samu kriteeriumeid kasutati ka mitteliikmesriikidega sõlmitud kokkulepetele alusel ühenduse vetest väljaspool kasutuses olevate varude jaotamiseks, mis on sätestatud erinevates nõukogu määrustes, nagu näiteks nõukogu 25. jaanuari 1983. aasta määrus (EMÜ) nr 173/83, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 370/82 teatavate 1982. aasta püügikvootide haldamise ja kontrolli kohta liikmesriikide lipu all sõitvate laevade osas, mis püüavad NATO konventsioonis määratletud reguleeritavas piirkonnas (EÜT 1983, L 24, lk 68), (EMÜ) nr 174/83, millega jaotatakse liikmesriikide vahel 1982. aastaks Euroopa Ühenduse ja Kanada vahelise kalanduskokkuleppega ühendusele ette nähtud püügikvoodid (EÜT 1983, L 24, lk 70), (EMÜ) nr 175/83 teatavate püügikvootide jagamise kohta liikmesriikide vahel, kelle laevad kalastavad Norra majandusvööndis ning Jan Mayeni ümbruse kalastusvööndis (EÜT 1983, L 24, lk 72), ning (EMÜ) nr 176/83 ja (EMÜ) nr 177/83 liikmesriikide vahel püügikvootide jaotamise kohta laevadele, mis püüavad Rootsi vetes (EÜT 1983, L 24, lk 75) ja Fääri saarte vetes (EÜT 1983, L 24, lk 77).

8. Protsentuaalne jaotus, mis määratakse kindlaks võrdlusperioodi 1973–1978 kalastustegevuse alusel ning arvestatakse ümber koguselisteks kvootideks, ei ole 1983. aastast alates muutunud ning seda on alates sellest ajast kasutatud kõikide jaotuste puhul. Portugali Vabariigi ja Hispaania Kuningriigi ühinemine ühendusega 1. jaanuaril 1986 ei toonud kaasa jaotusvalemi muudatusi, vaid need kaks uut liikmesriiki jäeti valemis arvesse võtmata.

9. Täpsemad andmed kohaldatavate ühenduse õigusaktide, menetluse käigu ning poolte väidete ja argumentide kohta on esitatud suuliseks menetluseks koostatud ettekandes ning edaspidi mainitakse või käsitletakse neid niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste selgitamiseks.

10. Oma hagide toetuseks on hagejad esitanud rea väiteid, mille võib jaotada kolme kategooriasse, nimelt oluliste menetlusnõuete rikkumine, kalandustegevuse stabiilsuse põhimõtte rikkumine ja ühenduse õiguse üldpõhimõtete rikkumine.

Oluliste menetlusnõuete rikkumine

11. Portugali Vabariik väidab esiteks, et vaidlusaluse määruse vastuvõtmisel rikuti asutamislepingu artiklis 43 sätestatud menetluskorda ning selles isegi ei viidata kõnealusele artiklile. Ta leiab, et õiguskindluse nõude täitmiseks ei piisa viitamisest EMÜ asutamislepingule kui tervikule või määrusele (EMÜ) nr 170/83.

12. Lisaks väidab ta, et vaidlusaluse määruse vastuvõtmisel rikuti asutamislepingu artiklit 190, kuna selles on märkimata faktilised ja õiguslikud asjaolud, millest lähtudes nõukogu

jaotas olemasolevad püügimahud mõningate liikmesriikide vahel, jättes teised – näiteks hagejad – kõrvale, kuigi nad olid antud küsimuses oma huvi väljendanud.

13. Lõpetuseks leiab Portugali Vabariik, et vaidlusalune määrus võeti vastu enne, kui oli isegi ajutiselt jõustunud eespool nimetatud protokoll, millega nähakse ette püügitingimused kalastamiseks Gröönimaa vetes. Ta märgib, et see protokoll kiideti ühenduse nimel heaks alles nõukogu 16. juuli 1990. aasta määrusega (EMÜ) nr 2647/90, mis käsitleb eespool nimetatud teise protokolliga sõlmimist (EÜT 1990, L 252, lk 1), ning kõnealuse protokolliga ajutise kohaldamise suhtes leppisid lepinguosalisel kokku 21. detsembril 1989. aasta kirjavahetusega.

14. Vaidlusaluse määruse õigusliku alusega seoses tuleb märkida, et see põhineb just nimelt eespool nimetatud määruse (EMÜ) nr 170/83 artikli 11, milles muu hulgas sama määruse artikli 4 lõikele 1 viidates antakse komisjonile volitused määrata komisjoni ettepaneku alusel kvalifitseeritud häälteenamusega kindlaks ühenduse kasutuses olevate püügimahtude jaotus liikmesriikide vahel. Kuna määrus (EMÜ) nr 170/83 ise põhineb asutamislepingu artikli 43, siis on selle artikkel 11 vaidlusaluse määruse vastuvõtmiseks sobiv ja piisav õiguslik alus. Nagu Euroopa Kohus märkis oma 16. juuni 1987. aasta otsuses kohtuasjas 46/86 *Romkes v Officier van Justitie* (1987) EKL 2681, 16. punkt, ei saa nõuda, et nõukogu sätestaks ühist põllumajanduspoliitikat käsitlevate määruste kõik üksikasjad asutamislepingu artikliga 43 ette nähtud korras; selle asemel loetakse nimetatud sätte täidetuks juhul, kui käsitletava teema olulised osad on vastu võetud kõnealuse sättega ette nähtud korras; algmääruste rakendussätted võib nõukogu vastu võtta teistsuguse korra kohaselt, nagu on ette nähtud kõnealuse artikliga 11.

15. Seepärast tuleb käesolev väide tagasi lükata.

16. Seoses väitega, et vaidlusaluse määruse põhjendavas osas ei täpsustata faktilisi asjaolusid ja õiguslikke aluseid, millest lähtudes nõukogu otsustas osa riike jaotusse kaasata ja osa, eelkõige hagejad, välja jätta, tuleb meele pidada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud pretsedendiõiguse kohaselt peavad asutamislepingu artikliga 190 ette nähtud põhjendused olema asjaomase meetme jaoks sobivad. Põhjendustest peab selgelt ja üheselt ilmnema, miks meetme vastu võtnud ühenduse institutsioon selle vastu võttis, et asjaomastele isikutele oleksid teada vastuvõetud meetme põhjused ja Euroopa Kohus saaks teostada oma järelevalvevolitusi. Kõnealusest pretsedendiõigusest nähtub ka, et meetme põhjendustes ei pea täpsustama meetmes käsitletavaid mitmesuguseid faktilisi ja õiguslikke küsimusi, juhul kui meede on osa teatud meetmete kogumi üldisest süsteemist (vt eelkõige 22. jaanuari 1986. aasta otsus kohtuasjas *Eridania v Cassa Conguaglio Zuccheri* (1986) EKL 117, 37. ja 38. punkt).

17. Vaidlusaluse määruse preambuli viiendas põhjenduses viidatakse selgesõnaliselt kalavarude mis tahes jaotuse olulisele kriteeriumile, mille kohaselt tuleb kõikidele liikmesriikidele tagada asjaomaste kalandustegevuste stabiilsus, nagu on ette nähtud määruse (EMÜ) nr 170/83 artiklis 4. Samuti tuleb meele pidada, et vaidlusalune määrus on üks reast määrustest, millest osa on antud pärast ühinemist ja milles kõikides kohaldatakse sama

põhikriteeriumi. Seepärast tuleb järeldada, et põhjenduste osas vastab määrus asutamislepingu artikli 190 nõuetele, mida käsitleti eespool.

18. Seepärast tuleb teine väide tagasi lükata.

19. Lõpetuseks tuleb tagasi lükata ka väide, et vaidlusalune määrus võeti vastu enne, kui oli isegi ajutiselt jõustunud teine protokoll, millega nähakse ette kalapüügiõigused Gröönimaa vetes. Piisab, kui märkida, et vastavalt selle määruse artiklile 1 jõustus see 1. jaanuaril 1990 ehk samal päeval, mil vastavalt nõukogu 19. detsembri 1989. aasta otsusele 89/650/EMÜ, mis käsitleb kirjavahetuse teel protokolliga ajutise kohaldamise kohta kokkuleppe sõlmimist (EÜT 1989, L 389, lk 80), jõustus kõnealune protokoll.

20. Esitatud asjaoludest tuleneb, et oluliste menetlusnõuete rikkumist käsitlevate väidete kogum tuleb tervikuna tagasi lükata.

Kalandustegevuse suhtelise stabiilsuse põhimõtte rikkumist käsitlev väide

21. Hagejad väidavad, et andes vaidlusaluse määruse, millega nemad jaotusest kõrvale jäeti, kohaldas nõukogu määruse (EMÜ) nr 170/83 artikli 4 lõikes 1 sätestatud kalandustegevuse stabiilsuse põhimõtet liiga järgalt ja seega ebaõigesti, kuna ta ei võtnud arvesse hagejate õiguspäraseid taotlusi juurdepääsuks väljaspool ühendust ühenduse kui terviku kasutusse antud kalavarudele.

22. Oma väite toetuseks esitavad hagejad kolm peamist argumenti.

23. Esiteks märgivad nad, et Gröönimaaga sõlmitud kokkuleppe teise protokolliga pakuti ühendusele 1985. aasta esimese protokolliga võrreldes märkimisväärselt suuremaid kalapüügiõigusi, sealhulgas eelkõige 7500 tonni võrra suuremat tursapüügiõigust. Seda kasvu silmas pidades oleks nõukogu pidanud hagejad jaotamise kaasama, kaitstes samas juba kaasatud liikmesriikide huve.

24. Teiseks leiavad hagejad, et määruse (EMÜ) nr 170/83 artikli 4 lõikes 2 sätestatud läbivaatamise kord ei ole ainus võimalus 1983. aastal kehtestatud jaotusvalemi kohandamiseks uue olukorraga. Nõukogu ise tunnistas määrust (EMÜ) nr 170/83, andes oma protokollis sedastatud avalduses, et liikmesriikidele jaotatavate kvootide suhtelist stabiilsust hinnates oleks vaja juba enne jaotussüsteemi ametlikku läbivaatamist võtta arvesse mitmesuguseid asjaolusid, mis võivad olulisel määral mõjutada algse jaotuse aluseks olevat üldist olukorda. Kahe uue liikmesriigi ühinemine on käsitatav olukorra olulise muutumisena, kuna algne jaotusskeem oli ette nähtud kümne liikmesriigi jaoks ning seega ei kajasta enam ühenduse praegust struktuuri. Lisaks, kuna ühinemisaktis selleteemalised sätted puuduvad, siis tuleb kalandustegevuse suhtelise stabiilsuse põhimõtte kohaldamisel arvesse võtta ühenduse uut struktuuri.

25. Hispaania Kuningriik märgib lisaks, et 1985. aasta protokolliga ette nähtud kalapüügiõigustest osa saanud liikmesriigid ei ole pidevalt suutnud neid täielikult ära

kasutada. Seepärast ei oleks teistele liikmesriikidele kalapüügivõimaluste andmisega isegi täiendavate kvootide puudumise korral rikutud kalandustegevuse suhtelise stabiilsuse põhimõtet, kuna need liikmesriigid, kes sellest põhimõttest ainsana kasu said, ei olnud kunagi oma kvote täielikult ära kasutanud.

26. Enne eeltoodud argumentide kaalumist tuleb meeles pidada, et eespool nimetatud 16. juuni 1987. aasta otsuses kohtuasjas *Romkes*, on Euroopa Kohus juba esitanud oma seisukohad määrusega (EMÜ) nr 170/83 ette nähtud kalandustegevuse suhtelise stabiilsuse nõude ja pärast 1983. aasta algset jaotust toimunud kvoodijaotuste kokkusobivuse kohta. Selle otsuse 17. punktis märgib Euroopa Kohus, et kalandustegevuse suhtelise stabiilsuse nõuet tuleb tõlgendada selliselt, et jaotamisel peab iga liikmesriik jätkuvalt saama kindlaksmääratud protsendi. Sellega seoses täpsustas Euroopa Kohus tollal, et kõnealuse määruse artikli 4 lõike 2 sättest, mille kohaselt nõukogu kinnitab liikmesriikide vahelises kalavarude jaotuses vajaduse korral tehtavad muudatused asutamislepingu artiklis 43 sätestatud korras, nähtub, et artikli 11 alusel algselt artikli 4 lõikes 1 kindlaks määratud jaotusvalemi kohaldamist jätkatakse nii kaua, kui määruses (EMÜ) nr 170/83 sätestatud korras võetakse vastu muutmismäärus.

27. Hagejad väidavad siiski, et see otsus eeldab konkreetsel hetkel kasutuses olevate püügimahtudega seonduvat püügikoormuse piiramist ning sellele ei saa tugineda olukorras, kus püügivõimalused on suurenenud, nagu käesoleval juhul.

28. Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et määruse (EMÜ) nr 170/83 artikli 2 lõike 2 kohaselt käsitlevad püügimahtude piiramise meetmed liike või liigirühmi; teiseks märgitakse sama määruse artikli 4 lõikes 1, et iga liikmesriigi kalastustegevuse suhteline stabiilsus tuleb tagada „kõikide asjaomaste kalavarude” lõikes, ehk siis konkreetsete kalaliikide ja konkreetsete geograafilise piirkondade osas. On aga teada, et võimatu on hinnata kõnealuste kalavarude täpset suurust, mis võib liikide bioloogilise evolutsiooni tulemusena aastast aastasse üles-alla kõikuda. Seepärast täpsustas Euroopa Kohus eespool nimetatud otsuses kohtuasjas *Romkes*, et kalandustegevuse suhtelise stabiilsusena tuleb käsitada igale liikmesriigile kindlaksmääratud protsendi säilitamist, mitte aga kindlaksmääratud kalakoguse tagamist.

29. Kõnealuses olukorras ei saa kalandustegevuse suhtelise stabiilsuse põhimõtet tõlgendada selliselt, et komisjon oleks kohustatud konkreetse kalavaru suurenemise ilmnemisel läbi viima uue jaotamise, juhul kui see kalavaru oli juba hõlmatud algse jaotusega. Lisaks, nagu kohtujurist on õigesti märkinud, sisaldab Gröönimaaga sõlmitud kalanduskokkulepe mitmeid sätteid, mis on põhjendatud üksnes seetõttu, et konkreetsete kalavarude suuruse prognoosid on oma olemuselt ebakindlad.

30. Seepärast tuleb esimene argument tagasi lükata.

31. Seoses argumendiga, mis käsitleb Portugali Vabariigi ja Hispaania Kuningriigi ühinemist ühendusega 1. jaanuaril 1986, tuleb märkida, et ühinemine kui objektiivne asjaolu ei saa

iseenesest kaasa tuua õiguslikke tagajärgi, kuna ühinemistingimused on sätestatud ühinemisaktis.

32. Käesoleval juhul sätestatakse asjaomase ühinemisakti artiklis 2, et alates ühinemise kuupäevast on asutamislepingute sätted ja ühenduste institutsioonide poolt enne ühinemist vastu võetud aktid uutele liikmesriikidele siduvad ja neid kohaldatakse nendes riikides vastavalt kõnealustes lepingutes ja ühinemisaktis sätestatud tingimustele.

33. On teada, et kalanduse ja eelkõige välisressursside suhtes nähakse ühinemisaktiga (Hispaania osas artikliga 167 ja Portugali osas artikliga 354) ette integratsioonisüsteem, mille raames ühendus võtab üksnes üle uute liikmesriikide poolt varem mitteliikmesriikidega sõlmitud kalanduskokkulepete haldamise ning säilitab nende jaoks ajutiselt neist kokkulepetest tulenevad õigused ja kohustused, kuni nõukogu võtab vastu asjakohased otsused kõnealuste kokkulepete alusel kalandustegevuse jätkamise kohta.

34. Sellises olukorras tuleb vastavalt ühinemisakti artiklile 2 kohaldada olemasolevaid ühenduse eeskirju, eelkõige määrusega (EMÜ) nr 170/83 ette nähtud suhtelise stabiilsuse põhimõtet, mida pealegi ei ole mingil viisil muudetud, välja arvatud häälte arvu tehniline kohandamine otsustamismenetluses, millele viidatakse artikli 14 lõikes 2 (ühinemisakti I lisa XV punkt), nagu Euroopa Kohus on seda tõlgendanud.

35. Seepärast tuleb teine argument tagasi lükata.

36. Tuleb siiski täpsustada, et kuigi ühinemisakt ei mõjutanud – ehkki oleks võinud mõjutada – senist olukorda ühenduseväliste kalavarude valdkonnas, on selge, et alates ühinemisest on Portugali Vabariigi ja Hispaania Kuningriigi seisund sama kui neil liikmesriikidel, keda algsesse jaotusse ei kaasatud.

37. Sellest tuleneb, et ühelt poolt on neil kahel liikmesriigil õigus osaleda võimalike uute kalapüügiõiguste jaotamises, mis tekivad pärast nende ühinemist mitteliikmesriikidega sõlmitavate, seni jaotamata kalavarusid käsitlevate kokkulepete alusel, ning teiselt poolt on neil liikmesriikidel õigus esitada kõikide teiste liikmesriikidega samadel alustel oma nõuded juhul, kui süsteem määruse (EMÜ) nr 170/83 artikli 4 lõike 2 kohaselt läbi vaadatakse.

38. Seoses Hispaania Kuningriigi argumendiga, mis käsitleb kvootide alakasutust, tuleb lisaks märkida, nagu on märkinud ka komisjon, ilma et talle oleks veenvalt vastu vaieldud, et tegelikkuses põhinevad mitteliikmesriigiga sõlmitud kokkuleppe alusel ühendusele antud kalapüügi võimalused kalavarude seisundi ja arengu prognoosidel, mis võivad osutuda ebaõigeteks ega pruugi kajastada neid koguseid, mida on võimalik tegelikult püüda. Sellises olukorras ei saa asjaolu, et püütud kogused on prognoositud kogustest väiksemad, tuua kaasa kohustust järgmiseks aastaks uus jaotus teha. Ka ei ole Hispaania Kuningriik esitanud tõendeid selle kohta, et kalapüügi kvootide alakasutus riikide poolt, kellele need vaidlusaluse määruse alusel on määratud, oleks tahtlik.

39. Kuna ka kolmanda argumendiga ei saa nõustuda, tuleb kalandustegevuse suhtelise stabiilsuse põhimõtet käsitlev väide tervikuna tagasi lükata.

Ühenduse õiguse üldpõhimõtete rikkumist käsitlevad väited

40. Hagejad leiavad, et nõukogu rikkus asutamislepingu artiklis 7 sätestatud mittediskrimineerimise põhimõtet, võttes vaidlusaluse määruse vastu ilma neid jaotusvalemis arvesse võtmata. Portugali valitsus leiab, et nõukogu on rikkunud ka proportsionaalsuse, võrdsuse ja ühenduse solidaarsuse põhimõtet.

41. Mittediskrimineerimise põhimõtte rikkumine tuleneb Portugali Valitsuse väitel eelkõige sellest, et ajavahemikul 1973–1977, ehk umbes sellel võrdlusperioodil, mille alusel kehtestati 1983. aastal liikmesriikide vaheline jaotusvalem, püüdsid Portugali laevad Gröönimaa vetes keskmiselt sama palju turska kui Saksamaa Liitvabariigi laevad, ja peaaegu kolmteist korda rohkem kui Ühendkuningriigi laevad.

42. Hispaania valitsus väidab ühelt poolt, et kuigi uued liikmesriigid loovutasid pärast ühinemist ühendusele oma õiguse sõlmida mitteliikmesriikidega kalanduskokkuleppeid, jäetakse nad siiski ilma kalapüügiõigustest, mille ühendus on saanud ise mitteliikmesriikidega selliseid kokkuleppeid sõlmides; teiselt poolt said teised liikmesriigid kasu kalanduskokkulepetest, mille Hispaania oli enne ühinemist mitteliikmesriikidega sõlminud, samas aga jäetakse Hispaania ilma neist kvootidest, mille ühendus on ise saanud samal ajavahemikul sõlmitud kokkulepete alusel.

43. Tuleb märkida, et hagejate olukord ei ole võrreldav teiste jaotusse kaasatud liikmesriikide olukorraga, kui võtta arvesse eespool nimetatud ühinemisakti sätteid uute liikmesriikide integreerimise kohta ühise kalanduspoliitikaga ning eelkõige juba kasutuses olevate ja ühinemise ajaks jaotatud ühenduseväliste kalavarude kohta.

44. Kuna ühinemisaktiga ei muudetud kehtivat olukorda ühenduseväliste kalavarude osas, jätkatakse olemasolevate ühenduse eeskirjade kohaldamist. Seepärast ei saa uued liikmesriigid kõnealuste sätete kohaldamata jätmist nõudes tugineda ühinemiseelsetele asjaoludele, eelkõige oma kalandustegevusele võrdlusperioodil. Alates ühinemisest on nad olnud samas seisundis, kui liikmesriigid, kes jäeti jaotusest välja vastavalt kalandustegevuse suhtelise stabiilsuse põhimõttele, mida enne ühinemist sõlmitud kokkulepete osas kajastab 1983. aastal tehtud jaotus. Seda järeldust ei saa muuta asjaolu, et ühinemise tulemusena ei ole uutel liikmesriikidel enam õigust iseseisvalt kokkuleppeid sõlmida, mistõttu nad on kõikide teiste liikmesriikidega samas olukorras, ega ka asjaolu, et nad ei saanud ühendusse toodud välisressursside eest mingit tasu.

45. Seepärast tuleb mittediskrimineerimise põhimõtte rikkumist käsitlev väide tagasi lükata.

46. Portugali valitsus leiab, et keeldumine kalapüügikvootide andmisest uutele liikmesriikidele, kellel on pikaajalised ja tugevad traditsioonid seoses kalapüügiga Gröönimaa vetes, on taotletava eesmärgi ehk kalandustegevuse suhtelise stabiilsuse

seisukohalt ebaproportsionaalne, kuna seeläbi ohverdatakse täielikult Portugali laevade huvid selles piirkonnas.

47. Selle väitega ei saa nõustuda. Vastupidiselt hageja väitele piisab, kui märkida, et enne ühinemist kehtestatud jaotusvalemit ei muudetud ühinemisaktiga, kuna see valem on vajalik ja asjakohane jaotusse kaasatud liikmesriikide kalandustegevuse suhtelise stabiilsuse tagamiseks nende kalavarude osas, mis olid ühinemise ajaks juba jaotatud. Jaotusvalemi laiendamine ohustaks kõnealust stabiilsust, isegi kui kalapüügivõimalused suureneksid, kuna ajutised kalapüügivõimaluste suurenemised keskpikas perspektiivis üksnes tasakaalustavad vähenemisi ning liikide bioloogilise evolutsiooni tulemusena on tõenäolised mõlemasuunalised kõikumised.

48. Portugali valitsus väidab ka, et rikutud on võrdsuspõhimõtet; see põhimõte, kuigi see mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtetega alati ei kaasne, nõuab huvide õiglast kaalumist. Kõnealune põhimõte ei asenda kohaldatavaid ühenduse eeskirju, kuid õigustab nende piisavalt paindlikku tõlgendust. Euroopa Kohtu ülesanne on üldist õigluspõhimõtet arvesse võtta, andes eesmärgiks oleva stabiilsuse osas paindliku tõlgenduse.

49. Sellega seoses tuleb meeles pidada, et eespool nimetatud 16. juuni 1987. aasta otsuses kohtuasjas *Romkes* on Euroopa Kohus suhtelise stabiilsuse nõuet juba tõlgendanud, kui nõuet säilitada igale liikmesriigile kindlaksmääratud protsent. Portugali valitsus viitab enda ühendusega ühinemisele, väites, et seda sündmust silmas pidades on kohane ja vajalik kõnealust tõlgendust muuta. Tuleb siiski meeles pidada, et uute liikmesriikide ühendusega ühinemise aluseks on aktid, mis on esmase õiguse allikateks ning millega saab muuta olemasolevat olukorda mis tahes ühenduse valdkonnas, kusjuures olemasolevad ühenduse eeskirjad jäetakse üldjuhul kehtima. Nagu eespool märgitud, käsitleti käesoleval juhul Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemisaktis ühenduseväliste kalavarude küsimust selliselt, et asjaomast jaotussüsteemi ei muudeta. Sellises olukorras ei saa hagejate ühinemine tuua kaasa eespool nimetatud pretsedendiõiguse muutmist.

50. Seepärast tuleb käesolev väide tagasi lükata.

51. Lõpetuseks väidab Portugali valitsus, et nõukogu rikkus asutamislepingu artikli 5 lõikest 2 tulenevat „ühenduse solidaarsuse” põhimõtet, pidades eelkõige silmas liikmesriikide suhtumist nõukogus vaidlusaluse määruse vastuvõtmise ajal.

52. See väide tuleb tagasi lükata. Oluline on märkida, et asutamislepingu artikliga 5 kehtestatakse liikmesriikide ja ühenduse institutsioonide vahelistes suhetes otsekoheste koostöö põhimõte. See põhimõte nõuab, et liikmesriigid peavad võtma kõik vajalikud meetmed ühenduse õiguse kohaldamise ja tõhususe tagamiseks, kuid kehtestab liikmesriikidele ja ühenduse institutsioonidele ka vastastikused otsekoheste koostöö kohustused (vt 13. juuli 1990. aasta määrus kohtuasjas C-2/88 *Imm., Zwartveld jt* (1990) EKL I-3365, 17. punkt).

53. Õigusakti vastuvõtmine nõukogu poolt ei saa rikkuda liikmesriikide kohustust võtta kõik vajalikud meetmed ühenduse õiguse kohaldamise ja tõhususe tagamiseks, kuna iga liikmesriigi poolne oma huvide kaitsmine nõukogus ei kuulu ilmselgelt selle kohustuse alla, ega ka nõukogu kui institutsiooni kohustust teha otsekohest koostööd.

54. Seepärast tuleb ka viimane väide tagasi lükata.

55. Kõikidest eeltoodud kaalutlustest nähtub, et hagid tuleb jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

56. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud. Et Portugali Vabariik ja Hispaania Kuningriik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud nendelt välja mõista. Vastavalt artikli 69 lõikele 4 kannavad komisjon ja menetlusse astuvad liikmesriigid ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1. Jätta hagid rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Portugali Vabariigilt ja Hispaania Kuningriigilt. Komisjon, Saksamaa Liitvabariik ja Ühendkuningriik kannavad oma kohtukulud ise.

Due	Kakouris	Zuleeg		
Mancini Velasco	Joliet	Moitinho de Almeida	Díez	de

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 13. oktoobril 1992 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J.-G. Giraud

O. Due